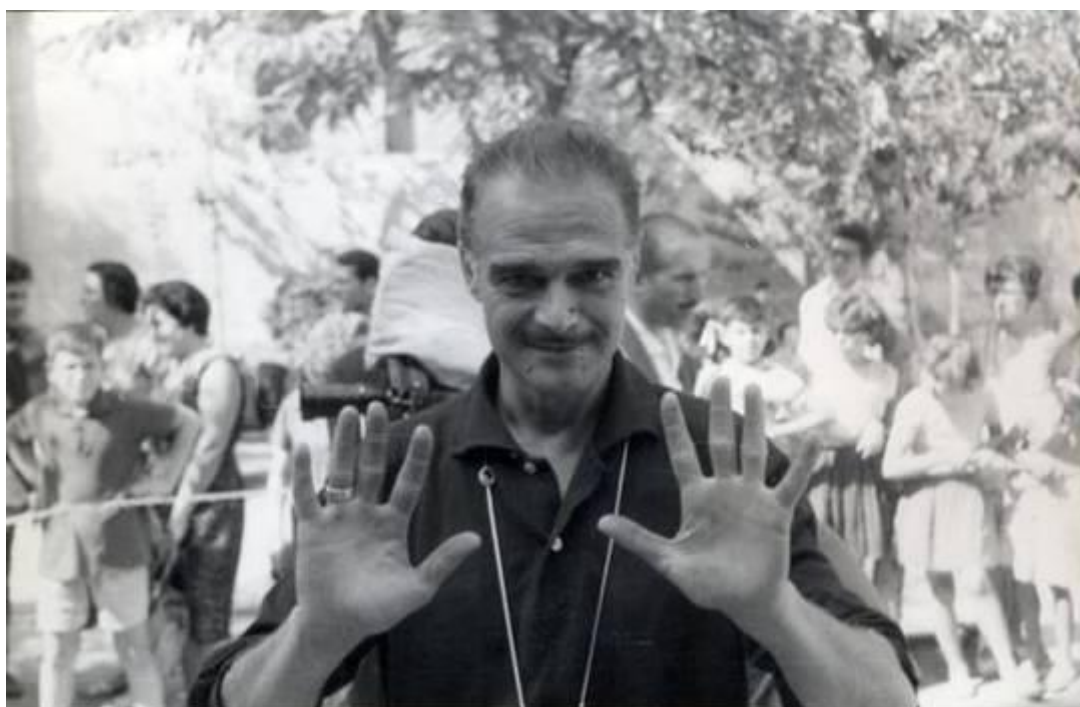

ROVIRA BELETA. MÉS ENLLÀ DE LOS TARANTOS

Exposició i retrospectiva

PRESENTACIÓ

La Filmoteca de Catalunya va celebrar l'any 2012 una sessió d'homenatge amb motiu del centenari del director català Rovira Beleta. En aquella ocasió es va projectar *El expreso de Andalucía* i tingué lloc una taula rodona amb la participació de Carles Benpar, Quico Rovira Beleta i Josep Maria Forn.

Ara, la Filmoteca de Catalunya recupera la figura del director amb un homenatge a partir d'una exposició de producció pròpia "Rovira Beleta. Més enllà de *Los Tarantos*", comissariada per Anna Fors i una retrospectiva de la seva obra cinematogràfica.

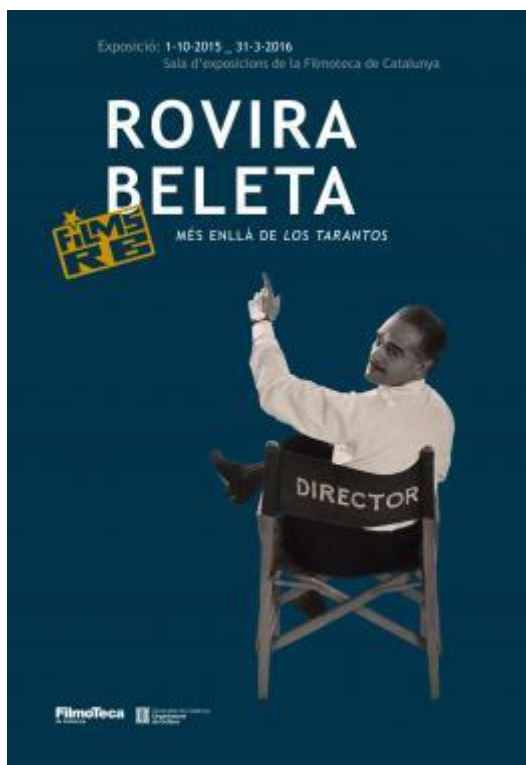
Francesc Rovira Beleta (Barcelona 1912-1999) és un dels directors més reputats de la cinematografia catalana. Autodidacta, el seu aprenentatge li ve de la pròpia experiència, d'una vitalitat incansable i de buscar constantment la màxima exigència en la seva feina. Des de sempre va demostrar una gran passió pel cinema i un gran domini de la tècnica, i això es reflecteix en la qualitat dels seus films. Entre tots ells, destaca *Los Tarantos*, protagonitzada per la *bailaora* Carmen Amaya, que es va convertir en la primera pel·lícula espanyola nominada als Óscar i que va ser derrotada per *Otto e mezzo* (1963) de Federico Fellini. Va tenir una segona oportunitat al premi americà amb *El amor brujo* (1967), però, li arrebatà el guardó el txec Jiri Menzel amb *Trenes rigorosamente vigilados*.

Atent a les tendències internacionals, va abordar una gran diversitat de gèneres cinematogràfics, des del cinema negre fins al cinema social, amb una forta influència del neorealisme, passant per un cinema folklòric, i fins i tot hi trobem pinzellades del musical.

La Filmoteca de Catalunya ha comptat per tirar endavant aquest homenatge a Rovira Beleta amb el suport i el llegat personal de la família del director dipositat a la Filmoteca de Catalunya.

L'EXPOSICIÓ: "Rovira Beleta. Més enllà de *Los Tarantos*"

L'exposició, que es podrà veure des de l'1 d'octubre 2015 fins al 31 de març 2016, s'ha dissenyat principalment a partir de fotografies dels seus films, tant de fotofixa com de fotografies de rodatge, acompanyades de reproducció de cartells, material documental

d'alguns films com per exemple supercontactes, esbossos, guions, material publicitari i, objectes personals del director.

Gràcies al dipòsit d'aquests materials per part de la seva família aquesta exposició planteja una visió de Rovira Beleta que va més enllà de *Los Tarantos*, el seu film més conegut i el que més prestigi li va donar. Es tracta d'endinsar-vos en una atractiva trajectòria cinematogràfica a partir d'una gran quantitat d'imatges d'ell mateix, de les seves pel·lícules i dels seus rodatges, des dels inicis com a ajudant de direcció fins a l'últim film que va dirigir al llarg d'una vida

apassionada dedicada íntegrament al cinema.

L'exposició es divideix en quatre àmbits temàtics: 1. **cronologia**, un recorregut sumari per la seva trajectòria vital i professional; 2. **passió per la professió** que plasma els seus inicis com a treballador a CINESA fins els darrers treballs televisius; 3. **la ciutat com a espai cinematogràfic** i 4. **el gust de ser retratat**. En aquest recorregut hom podrà descobrir la personalitat d'un director de cinema: creatiu, metòdic, sociable, personal, alegre, rondinaire, meticulós, inventiu, culte, detallista, treballador, organitzat, improvisador, amb sentit de l'autoritat, dialogant... Tots aquests adjectius, sovint contradictoris, defineixen Francesc Rovira Beleta (RB), l'únic director català dos cops finalista al premi Oscar al millor film estranger.

Va ser un director autodidacte; el seu aprenentatge li ve de la pròpia experiència, d'una vitalitat incansable i de buscar constantment la màxima exigència en la seva feina. Des de sempre va demostrar una gran passió pel cinema, i això es

refleixen en l'acurada estètica dels seus films i en el gran domini de la tècnica cinematogràfica.

Tots els films de RB tenen en comú una gran preocupació formal. Són obres visualment ben explicades, i la geografia de Barcelona proporciona al director una gran varietat d'escenaris naturals que, al mateix temps que n'enriqueixen la plàstica, en fan creïbles les històries. La plaça Reial, l'Estació de França, el mirador de Montjuïc, el laberint de carrers del casc antic o el port són espais recurrents amb un fort valor documental i que configuren una ciutat a la mesura dels personatges de RB. En aquest àmbit mostrem com canvia la Barcelona de RB, com ha seguit canviant després i com, malgrat tot, la ciutat és fidel a si mateixa.

Un director és una mirada. La seva mirada sobre el món, però, a vegades també la que vol donar sobre si mateix. RB, elegant en totes les ocasions, dandi per excel·lència, presumit de mena, es va fer fotografiar sovint. Sabia estar davant i

darrere de la càmera. I, quan es posava davant els objectius, li agradava fer-ho acompanyat de personalitats culturals o polítiques del moment. Gent de Barcelona, de les Barcelones successives en què va viure i treballar RB. Aquesta exposició no podia renunciar a

mostrar una petita selecció de la *vanity fair* en què tots ens hem de moure.

LA RETROSPECTIVA (de l'octubre al desembre)

D'octubre a desembre es programa una retrospectiva que es projectarà durant els mesos d'octubre, novembre i desembre i que inclou els títols següents: *Doce horas de vida* (1948); *Luna de sangre* (1952); *Hay un camino a la derecha* (1953); *Once pares de botas* (1954); *El expreso de Andalucía* (1956); *Històries de la fira* (1958); *Familia provisional* (1958); *Altas variedades* (1960); *Los atracadores* (1962); *Los Tarantos* (1962); *La dama del alba* (1966); *El amor brujo* (1967); *La llarga agonia dels peixos fora de l'aigua* (1969); *No encontré rosas para mi madre* (1972); *La espada negra* (1976); *Crónica sentimental en rojo* (1986).

Tots aquests films, com la majoria de cinema del moment, es van veure fortament condicionats per la situació política i social d'Espanya, per una censura implacable i també per una autocensura que ell mateix s'imposava per no haver de veure els seus films mutilats. Sortosament, ell mateix va

conservar bona part dels seus materials de treball, des de guions o documentació de producció fins a riquíssims àlbums fotogràfics dels rodatges.

La pel·lícula que més satisfaccions va donar a RB és **Los Tarantos**, amb la qual va modernitzar un gènere —el musical— i va contribuir a difondre internacionalment la complexitat cultural catalana. Aquesta exposició reconeix el mèrit a **Los Tarantos** i, a més, evoca la totalitat de la rica trajectòria professional d'un cineasta. Cal destacar l'alt nivell d'autoexigència en les seves produccions. Va ser un treballador infatigable que transmetia la seva passió pel cinema a tothom qui l'envoltava i alhora demanava una altíssima implicació en cada una de les tasques.

Amb el franquisme la capitalitat cinematogràfica s'ha desplaçat de Barcelona a Madrid, i la productora **CIFESA**, "*la antorcha de los éxitos*", també. RB hi arriba portant sota el braç una carta de recomanació de l'escriptor Ignasi Agustí i un documental sobre la boxa. El

contracten perquè sigui l'ajudant de direcció de Lluís Lúcia i de Juan de Orduña. El 1948 RB debuta com a director amb el film *Doce horas de vida* (1949) gràcies al productor Aureliano Campa. D'aquesta etapa cal destacar tres pel·lícules que marcaran la seva filmografia: *Hay un camino a la derecha* (1953), *El expreso de Andalucía* (1956) i *Los atracadores* (1962), tres films dels quals se sentia especialment orgullós i que van passar a formar part de la seva particular trilogia de cinema negre.

Al mateix temps que a Broadway portaven a la pantalla les guerres entre les minories ètniques a través de *West Side Story*, RB feia una maniobra similar a Barcelona amb *Los Tarantos* (1963), una transposició del *Romeu i Julieta* de Shakespeare al món dels gitanos barcelonins. Els Tarantos i els Zorongos són els nostres Montagús i Capulets. Si el musical i el film americà va tenir la coreografia de Jerome Robbins i la música d'Elmer Bernstein, la pel·lícula catalana va disposar de Carmen Amaya. Després del gran èxit de crítica i de públic de *Los Tarantos* (1962), RB s'aventura en nous projectes amb la seva productora Films RB. És amb els films *La dama del alba* i *El amor brujo* que es converteix realment en productor i director alhora, però, dissortadament l'èxit desitjat amb aquestes pel·lícules no arriba mai.

La darrera etapa de la seva trajectòria com a director de cinema es basa en la realització de documentals i films televisius per a RTVE, com per exemple, *Crónica*

sentimental en rojo basat en la novel·la de Francisco González Ledesma, guanyadora del premi Planeta; els tres capítols dirigits l'any 1976 durant la primera etapa de la sèrie "Curro Jiménez": *El secuestro*, *La Dolorosa* i *Carambola a tres bandes*. O la seva participació –entre els vint directors que van dirigir diferents capítols de la sèrie "Cuentos y leyendas"– per a la qual Rovira Beleta va participar amb *El regreso* (1975), basat en el conte *La resucitada* d'Emilia Pardo Bazán.

Poc a poc s'allunya del món cinema. Ell mateix així ho va manifestar:

"He deixat la càmera de la mateixa manera que vaig deixant totes les coses de la vida en fer-me gran..." (Rovira-Beleta)

INFORMACIÓ PRÀCTICA

Lloc: sala d'exposicions

Horari: dimarts a diumenge 16.00 h – 21.00 h /Accés gratuït

- **VISITES GUIADES**

Horari: els dijous a les 16.00 h i a les 18.00 h

Amb reserva prèvia, grups mínims de 10 persones i màxim de 20. Preu: 2€ per persona

- **ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES**

Els Serveis Educatius de la Filmoteca ofereixen visites-taller per a escoles a l'entorn de l'exposició.

Més informació i inscripcions: filmoteca.escoles@gencat.cat

Premsa i comunicació

filmoteca.comunicacio@gencat.cat | 93 567.10.70

www.filmoteca.cat